

Lietuva

Lietuvos rezultatai pagal daugumą pasirinktų rodiklių yra geri. Per pastaruosius dešimt metų žymiai sumažėjo į atmosferą išmetamų teršalų, o tai atitinka visus tarptautinius įsipareigojimus. Dabartiniu metu yra stengiamasi sumažinti energijos intensyvumą, kas turėtų dar labiau pagerinti padėtį ir užtikrinti santykinai nedidelį teršalų išmetimų lygį. Tačiau turėtų būti padidinta elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių šaltinių. Šiuo metu sparčiai didėja ekologinės žemdirbystės dalis, o tai rodo, kad taikomos aplinkosauginės priemonės duoda teigiamų rezultatų.

Šiltnamio efekta sukeliančios dujos			Energijos suvartojimas			Atsinaujinančios energijos šaltiniai		Rūgštinančios medžiagos		Ozono pirmtakai			Krovinių pervežimo apimtys			Ekolo-ginė žemdirbystė		Komunalinių atliekų susidarymas			Gėlo vandens naudojimas	
Teršalų išmetimai/žm.	Teršalų išmetimai/BVP	Teršalų išmetimai / tikslų pasiekimas	Suvertojimas/žm.	Suvertojimas/BVP	Suvertojimas	Dalis	Dalis	Rūgštinančių medžiagų išmetimai/žm.	Rūgštinančių medžiagų išmetimai / tikslų pasiekimas	Ozono pirmtakų išmetimai/žm.	Ozono pirmtakų išmetimai/BVP	Ozono pirmtakų išmetimai / tikslų pasiekimas	Krovinių pervežimai/žm.	Krovinių pervežimas / BVP	Krovinių pervežimas / tikslų pasiekimas	Dalis	Dalis <	Komunalinės atliekos	Komunalinės atliekos	Komunalinių atliekų / tikslų pasiekimas	Vandens sunaudojimo indeksas	Vandens sunaudojimo indeksas
SITUACIJA STABILI	SITUACIJA STABILI	PAŽANGA	SITUACIJA STABILI	SITUACIJA STABILI	PAŽANGA	SITUACIJA STABILI	PAŽANGA	SITUACIJA STABILI	PAŽANGA	SITUACIJA STABILI	PAŽANGA	PAŽANGA	SITUACIJA STABILI	SITUACIJA STABILI	PAŽANGA	SITUACIJA STABILI	PAŽANGA	SITUACIJA STABILI	PAŽANGA	PAŽANGA	SITUACIJA STABILI	PAŽANGA

Šiltnamio efekta sukeliančių dujų išmetimai

ŠESD išmetimai nuo 1990 metų sumažėjo beveik tris kartus, daugiausiai dėl sumažėjusių ekonominės veiklos apimčių. Pramonės restruktūrizavimas ir efektyvesnis energijos išteklių naudojimas sudarė sąlygas žymiai padidinti BVP vienam gyventojui labai nedidinant ŠESD emisijų. Prognozuojama, kad Ignalinos atominės elektrinės uždarymas turės įtakos ŠESD emisijoms, tačiau Lietuva ir toliau laikysis prisiimtų Kioto protokolo reikalavimų.

Energijos suvartojimas

Energijos intensyvumas Lietuvoje yra santykinai didelis. Analizė parodė, kad namų ūkiai sudaro didžiausią viso energijos suvartojimo dalį, todėl manoma, kad naujoji pastatų renovacijos programa žymiai padidins energijos sunaudojimo efektyvumą. Šalyje, lyginant su kitomis ES šalimis, išlieka mažas BVP, tenkantis vienam gyventojui, tačiau šis rodiklis kiekvienais metais ženkliai didėja, o intensyvėjantis energijos suvartojimas yra kompensuojamas efektyvesniu energijos panaudojimu.

Atsinaujinantys elektros šaltiniai

Siekiant padidinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą šalyje buvo įdėta nemažai pastangų. Nors iš atsinaujinančių išteklių gaunama energija sudaro arti

10 proc. visos pirminės energijos, Lietuva vis tiek dar nėra pasiekusi ES rodiklių. Hidroenergijos gamybą, dėl mažų Lietuvos žemumų upių potencialių pajėgumų, suintensyvinti galima tik iki tam tikros ribos. Tačiau Lietuva ryžtingai siekia, kad iki 2010 metų elektros gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių sudarytų 7 proc.

Rūgštinančių medžiagų išmetimai

Nuo 1990 metų šalyje žymiai sumažėjo į atmosferą išmetamų rūgštinančių medžiagų kiekiai. Labiausiai sumažėjo SO₂ išmetimai. Tai buvo pasiekta restruktūrizuojant stambius ūkio subjektus, pradėjus taikyti griežtesnius reikalavimus dėl SO₂ kiekio kure bei naudoti mažiau aplinką teršiančias kuro rūšis. Šiuo metu rūgštinančių medžiagų išmetimai į atmosferą yra kelis kartus mažesni už šaliai nustatytus ribinius kiekius.

Ozono pirmtakų išmetimai

Per pastarąjį dešimtmetį ypač sumažėjo ozono pirmtakų išmetimai. Šį procesą daugiausia lėmė naudojamų kuro rūšių pasikeitimas bei naujų technologijų transporto sektoriuje bei kuro paskirstymo sistemose įdiegimas. Sumažėjus šalies mastu gyvulių skaičiui, sumažėjo ir CH₄ išmetimai žemės ūkio sektoriuje. Kadangi troposferos ozono matavimai miestų teritorijose buvo pradėti tik 2003 metais, neįmanoma įvertinti, kaip keitėsi jo koncentracijos metų bėgyje. Pastarųjų metų stebėjimai parodė, kad 8

Gyventojų skaičius: 3 454 000
Teritorijos plotas: 65 200 km²
BVP: 7 473 mln EUR

valandų maksimalios ribos kartais gali būti viršijamos kai kuriose matavimo stovyse, nors koncentracijos vis tiek nesiekia pavojaus slenksčio.

Krovinių pervežimo apimtys

Krovinių pervežimo apimtys nuolat didėja. Labiausiai auga autotransporto keliais vežamų krovinių kiekiai, o pervežimų geležinkelio transportu augimas yra antroje vietoje. Krovinių gabenimas jūrų transportu išlieka stabilus, ar netgi mažėja. Tranzitiniai kroviniai daugiausia gabenami geležinkeliais, o šalies viduje jie dažniausiai transportuojami automobiliais.

Ekologinės žemdirbystės ūkiai

Lietuvoje nuolat plečiasi ūkių, kuriose vystoma ekologinė žemdirbystė, plotai. 2004 metais ūkių, kuriuose vykdoma sertifikuota žemdirbystė, plotai padidėjo 20 000 hektarų ir užėmė daugiau kaip 40 000 hektarų teritoriją, o tai sudaro beveik 1,5 proc. visų šalies žemės ūkio naudmenų. Ekologinių ūkių skaičius taip pat sparčiai didėjo 2003–2004 metais, kasmet augdamas 60 proc. 2004 metais Lietuvoje buvo sertifikuota daugiau kaip tūkstantis ūkio subjektų, gaminančių ekologišką produkciją.

Komunalinės atliekos

Lietuvoje šiuo metu atliekų tvarkymo sistema yra reorganizuojama. Taip pat šalyje pasikeitė apskaitos

sistema, todėl sunku tiksliai palyginti atliekų kiekius prieš ir po naujos atliekų apskaitos sistemos įdiegimo. Yra įvertinta, kad per pastaruosius dešimt metų surenkamų komunalinių atliekų kiekiai nuolat didėjo. Pastarųjų kelerių metų apskaitos duomenys rodo, kad per metus surenkamų atliekų kiekiai stabilizuojasi. Bendras surenkamų atliekų kiekis padidėjo pagerinus atliekų surinkimo sistemą. Tačiau išibėgėjantis atliekų perdirbimas turėtų dalinai kompensuoti šį didėjimą. Lyginant šalies rodiklius su kitomis valstybėmis, kurių BVP vienam gyventojui yra didesnis, darytina išvada, kad ateityje komunalinių atliekų kiekis didės.

Gėlo vandens išteklių naudojimas

2004 metais buvo sunaudota beveik 5,4 mlrd. m³ gėlo vandens, arba 10 proc. mažiau negu 2003 metais. Gėlo vandens išteklių naudojimą Lietuvoje lemia energijos gamyba: 2004 metais tai sudarė 95,8 proc. viso vandens suvartojimo. Tai iš dalies galima paaiškinti tuo, kad sumažėjo Ignalinos atominės elektrinės ir Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės veiklos intensyvumas. Vandens taupymą skatina aukštesnės vandens kainos ir vandens apskaitos sistemų diegimas. 2003 metais apskaitomas vanduo sudarė 69 proc. viso išgauto vandens. Nuostoliai sudaro maždaug 9–13 proc. viso paimamo vandens: jiems gali būti priskiriamas ir vanduo, kurį vartotojai gavo, tačiau už jį neatsiskaitė. Nuostolių mažinimas skatinamas modernizuojant ir pertvarkant vandentiekio sistemas bei gerinant gėlo vandens išteklių tvarkymą mažuose miestuose, darbus finansuojant ES lėšomis.

Daugiau informacijos jums suteiks institucija, atsakinga už ryšių su Europos aplinkos agentūra palaikymą. Reikalingą kontaktinę informaciją rasite:
http://org.eea.eu.int/organisation/nfp-eionet_group.html